

Pyhäselän vankilan tulo-opas

Rikosseuraamuslaitos

Julkinen

RISE/1652/2024

24.9.2026

Sisällys

1 Yleistä	3
1.1 Tietoa vankilasta	3
1.2 Vastuuvirkamies ja perehdytys	4
1.3 Rangaistusajan suunnitelma	4
2 Tutkintavankeus	5
3 Vankeusrangaistus ja täytäntöönpanon tavoite	6
3.1 Päätös rangaistusajasta	6
3.2 Valvottu koevapaus	6
4 Perushuolto ja asuminen	7
4.1 Vaatetus, liinavaatteet, vaatteiden huolto ja siisteys	7
4.2 Ruokahuolto ja laitosmyymälä	8
4.3 Tupakointi	9
5 Omaisuuden hallussapito	9
5.1 Käytössä olevat tavarat	9
5.2 Tavaroiden toimittaminen vankilaan	10
5.3 Tavaroiden luovuttaminen poisvietäväksi	10
6 Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle	11
6.1 Puhelimen käyttö	11
6.2 Kirjeet ja postilähetykset	11
6.3 Sähköpostin vastaanottaminen	12
6.4 Internetin käyttö ja sähköisen asioinnin työasemat	13
7 Ansiot ja rahankäyttö	14
7.1 Ansiot	14
7.2 Rahankäyttö	14
8 Tapaamiset	15

9 Poistumisluvat	16
9.1 Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella (RP)	17
9.2 Poistumislupa tärkeästä syystä (TS)	17
9.3 Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä (ETS)	17
10 Toimintaan osallistuminen	18
10.1 Työtoiminta	18
10.2 Opiskelu	19
10.3 Kuntouttava toiminta	19
10.4 Sähköiset palvelut	20
10.5 Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräajaksi	20
11 Vapaa-aika	21
11.1 Vapaa-ajan toiminta	21
11.2 Kirjasto	21
11.3 Hengellinen toiminta	21
12 Terveystenhoito	22
13 Käyttäytyminen vankilassa	22
14 Oikeus kannella ja vaatia oikaisua	24
14.1 Kanteleminen	24
14.2 Kantelun sisältö	24
14.3 Kantelun lähettäminen laillisuusvalvontaviranomaiselle	24
14.4 Oikaisuvaatimukset ja valittaminen hallinto-oikeuteen	25
15 Henkilökunta ja asiointi	26

1. Yleistä

1.1. Tietoa vankilasta

Olet saapunut Pyhäselän vankilaan. Pyhäselän vankila sijaitsee Joensuussa, 25 km kaupungin keskustasta etelään. Pyhäselän vankila on suljettu vankila, johon voidaan sijoittaa vankeusvankien lisäksi myös tutkintavankeja. Paikkoja vankilassa on 87.

Luet vankilan tulo-opasta. Tulo-oppaassa kerrotaan vankilan toiminnasta, rangaistuksen suorittamisesta sekä tutkintavankeuteen liittyvistä käytännöistä. Tutustu myös vankilan järjestyssääntöön, jonka määräyksiä sinun tulee noudattaa.

Jokaisella osastolla on oma päiväjärjestys, jossa kerrotaan osaston aikataulu. Aikatauluun on merkitty esimerkiksi sellin ovien aukioloajat, ulkoilut, ruokailut ja toiminta-aika. Lisäksi jokaisella osastolla on kansio, johon on koottu muun muassa vankeutta säätelevät lait, asetukset, määräykset ja ohjeet sekä lista menettelytapaohjeista. Vankilan järjestyssääntö on edellä mainitussa kansioissa. Voit tutustua kansioon osastojen aukioloaikana. Päiväjärjestykset löytyvät osastojen ilmoitustaululta. Keskeisemmät säädökset ovat katsottavissa myös sellipäätteiltä osastoilla 1–4 sekä 6–7. Näillä osastoilla on käytössä yhteensä 10 sellipäätettä osastoa kohden, joiden kautta voi tutustua säädöksiin, ohjeisiin sekä muihin ajankohtaisiin tiedotteisiin.

Vankilan toimintaa valvovien viranomaisten tiedot löydät ilmoitustaululta. Ilmoitustaululla tai sellipäätteellä on myös tietoa muista ajankohtaisista asioista.

Jos et ole Suomen kansalainen, saat olla yhteydessä kotimaasi edustustoon ja saat mahdollisuuksien mukaan käyttää tulkkia. Jos olet tutkintavanki, yhteydenpitoasi edustustoon voidaan kuitenkin rajoittaa rikoksen selvittämiseen liittyvistä erityisen painavista syistä.

Käänny henkilökunnan puoleen, jos sinulla on jotain kysyttävää tai jokin asia on epäselvä.

Pyhäselän vankilan yhteystiedot:

- Paavontie 6, 82201 Hammaslahti
- 029 56 87800 (keskus)

- sähköposti: pyhaselka.vankila(at)om.fi
- vankisähköposti: vankiposti.pyhaselka(at)om.fi

1.2. Vastuuvirkamies ja perehdytys

Sinulle nimetään vankeuden/tutkintavankeuden ajaksi oma vastuuvirkamies.

Vastuuvirkamies on henkilö, joka huolehtii vankeuden/tutkintavankeuden sujuvuudesta ja on arjessasi aktiivisesti läsnä. Vastuuvirkamiehen kanssa voit käydä läpi itseäsi koskevia asioita, kuten lupien valmistelua (esimerkiksi poistumisluvat ja tapaamiset), sähköisen asioinnin käyttöä sekä arjen muita asioita.

Vastuuvirkamies käy kanssasi läpi myös rangaistusajan suunnitelmaasi ja siihen liittyviä tavoitteita, tavoitteidesi edistämistä ja keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Osaston työntekijät perehdyttävät sinut osaston toimintaan.

1.3. Rangaistusajan suunnitelma

Jos olet suorittamassa vankeusrangaistusta, sinulle on ennen vankilaan tuloa laadittu henkilökohtainen rangaistusajan suunnitelma eli ransu. Suunnitelmaasi täsmennetään vankilassa.

Rangaistusajan suunnitelma ohjaa rangaistusajan suorittamista, vapauttamista ja ehdonalaista vapautta. Rangaistusajan suunnitelmassasi on määriteltä tavoitteet, joita kohti vankeusaikana tulee työskennellä. Rangaistusajan suunnitelman ja vankilan tarjoamien mahdollisuuksien perusteella sinut sijoitetaan toimintaan vankilassa.

Voit itse vaikuttaa rangaistusajan suunnitelman etenemiseen työskentelemällä yhdessä henkilökunnan kanssa sinulle asetettuja tavoitteita kohti. Rangaistusajan suunnitelman eteneminen vaikuttaa muun muassa poistumislupiin sekä avolaitokseen ja valvottuun koevapauteen sijoittamiseen. Suunnitelman toteutumista on seurattava. Suunnitelma on otettava uudelleen käsiteltäväksi säännöllisin väliajoin sekä myös, jos sitä ei noudateta. Suunnitelman seuraamisesta vastaa tähän tehtävään määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

Jos olet tutkintavanki, sinulle ei laadita rangaistusajan suunnitelmaa ennen vankilaan tuloa. Suostumuksellasi rangaistusajan suunnitelman laatiminen voidaan kuitenkin aloittaa tutkintavankeusaikanasi.

Pyhäselän vankilassa vastuuvirkamies arvioi rangaistusajansuunnitelmasi etenemistä säännöllisin väliajoin. Vähintään kerran vuodessa vastuuvirkamies kokoaa yhteen kanssasi työskennelleitä virkamiehiä ja arvioitte yhdessä rangaistusajansuunnitelmasi etenemistä.

2. Tutkintavankeus

Tutkintavankeus ei ole rangaistus, vaan esitutinnan ja oikeudenkäynnin aikana toteutettava pakkokeino. Tutkintavankeudella turvataan rikoksen esitutkinta, tuomioistuinkäsittely ja rangaistuksen täytäntöönpano sekä estetään rikollisen toiminnan jatkaminen. Rikoksesta epäillyn vangitsemisesta päättää tuomioistuin.

Tutkintavankeus päättyy, jos tuomioistuin, syyttäjä, poliisi tai muu pidättämiseen oikeutettu virkamies vapauttaa tutkintavangin. Tutkintavankeus päättyy viimeistään, kun käräjäoikeuden tuomio tulee lainvoimaiseksi tai kun hovioikeuden tuomio annetaan.

Voit myös suostua rangaistuksen täytäntöönpanoon ja tyytyä käräjäoikeuden tai hovioikeuden ensimmäisenä asteena antamaan tuomioon siltä osin kuin sinut on tuomittu vankeusrangaistukseen jo ennen tuomion lainvoimaisuutta. Tällöin alat suorittamaan tuomittua vankeusrangaistusta ja muutut tutkintavangista vangiksi.

Tutkintavangeilla on osittain erilaiset oikeudet ja velvollisuudet kuin vankeusvangeilla. Esimerkiksi tutkintavangin yhteydenpitoa voidaan rajoittaa pakkokeinolaissa säädetyillä edellytyksillä. Yhteydenpitorajoitus voi sisältää rajoituksia kirjeenvaihtoon, puhelimen käyttöön, tapaamisiin tai muihin yhteyksiin vankilan ulkopuolelle tai yhdessäoloon. Tutkintavankeuteen liittyvästä yhteydenpidon rajoittamisesta ja sen voimassaolon jatkamisesta päättää tuomioistuin. Tutkintavankina et voi osallistua toimintaan vankilan ulkopuolella, kuten siviilityöhön, tai opintoihin. Tutkintavankina sinua ei myöskään voida sijoittaa vankilan ulkopuoliseen laitokseen tai sinulle myöntää lupaa valvottuun ulkopuoliseen toimintaan.

Jos sinut tuomitaan ehdottomaan vankeuteen rikoksesta, jonka takia sinut oli vangittu, vähennetään suorittamasi tutkintavankeusaika varsinaisesta vankeusrangaistuksestasi. Jos olet ollut aiheettomasti vangittuna, on sinulla oikeus saada valtiolta korvausta vapauden menetyksestä. Korvausta haetaan Valtiokonttorista.

Tutkintavankeus voi alkaa yllättäen ja niin, ettet ole voinut varautua siihen. Voit käänntyä henkilökunnan puoleen kaikissa mieltä askarruttavissa asioissa.

3. Vankeusrangaistus ja täytäntöönpanon tavoite

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä valmiuksiasi rikoksettomaan elämään ja sijoittumistasi takaisin yhteiskuntaan. Tätä tavoitetta kohti kanssasi työskentelee vankilan henkilökunta oman tehtävänsä mukaisesti. Työskentelyllä edistetään fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiasi sekä tuetaan sinua saavuttamaan rangaistuksen ajalle asetetut tavoitteesi. Kaikissa eteesi tulevissa kysymyksissä voit aina käänntyä vastuuvirkamiehen tai muun vankilan henkilökunnan puoleen.

3.1. Päätös rangaistusajasta

Sinulle tehdään täytäntöönpanoyksikössä rangaistusaikaasi koskeva päätös vankeutesi alussa. Päätöksestä käyvät ilmi

- rangaistusajan laskemisen perusteet,
- ajankohta, jolloin vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus tulee suoritetuksi,
- ehdonalaiseen vapauteen pääsyn tai muun vapauttamisen ajankohta sekä
- koeajan päättymispäivä.

Elinkautista vankeusrangaistusta koskevasta päätöksestä ilmenee aikaisin ajankohta, jolloin sinut voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen. Yhdistelmärangaistusta koskevasta päätöksestä ilmenee valvonta-aika ja valvonta-ajan alkamisajankohta.

3.2. Valvottu koevapaus

Täytäntöönpanon loppupuolella voit päästä valvottuun koevapauteen, jos edellytykset koevapauteen sijoittamiselle täyttyvät. Sinua ei voida sijoittaa valvottuun koevapauteen, jos suoritat yhdistelmärangaistusta.

Voit päästä valvottuun koevapauteen aikaisintaan kuusi kuukautta ennen ehdonalaista vapauttamista. Valvottu koevapaus valmistellaan huolellisesti yhdessä vankilan henkilökunnan kanssa. Voit itse vaikuttaa mahdolliseen koevapauteesi työskentelemällä yhdessä henkilökunnan kanssa rangaistusajan suunnitelmaasi asetettuja tavoitteita kohti sekä käyttäytymällä moitteettomasti rangaistusaikanasi. Voit myös itse hakea koevapauteen.

Koevapauden edellytysten selvittäminen ja sopivan toiminnan löytäminen sekä sopimusten laatiminen vievät aikaa. Ota koevapaus puheeksi vastuuvirkamiehen kanssa hyvissä ajoin ennen mahdollisen koevapauden toivottua ajankohtaa. Vastuuvirkamies ohjaa sinua hakuprosessissa.

4. Perushuolto ja asuminen

4.1. Vaatetus, liinavaatteet, vaatteiden huolto ja siisteys

Saat käyttää vankilassa omia vaatteitasi. Omien vaatteiden käyttöä voidaan kuitenkin rajoittaa muun muassa vankilan järjestyksen vuoksi. Jos et saa vaatetta itsellesi, sinulla on oikeus saada asiassa päätös, jossa on oikaisuvaatimusosoitus. Sinulla on myös oikeus saada käyttöösi vankilan vaatteet, jos sinulla ei ole asianmukaista omaa vaatetusta.

Sinun tulee pukeutua vankilan alueella asiallisesti. Jos et ole varma, onko asusi asiallinen, voit aina kysyä asiaa henkilökunnalta.

Kun teet töitä, tulee sinun käyttää toimipisteen määräysten mukaista vaatetusta. Jos työsi edellyttää esimerkiksi työturvallisuuden takia työvaatetuksen käyttämistä, saat työvaatteet ja suojavaatteet käyttöösi vankilasta. Työtoimintaa ohjaava virkamies tai osaston henkilökunta kertovat sinulle missä työtoiminnoissa työvaatetus on pakollinen ja ohjaa sinua vaatteiden saamisessa.

Liinavaatteet, kuten lakanat, saat käyttöösi vankilasta. Vankila tarjoaa käyttöösi myös normaalin päivittäisen hygienian ylläpitämiseksi pesunesteet. Voit tarvittaessa pyytää niitä vankilan henkilökunnalta.

Rikosseuraamuslaitoksen tekstiilien eli liinavaatteiden ja vankivaatteiden pesu tapahtuu keskitetysti vankilan ulkopuolisessa pesulassa. Henkilökunta ohjeistaa sinua tarkemmin tekstiilien vaihtopäivistä. Pyhäselän vankilassa vankipyykinvaihto tapahtuu osastoilla 1–4 pääsääntöisesti perjantaisin. Lakanapyykin vaihto tapahtuu joka toinen viikko. Omat pyykkisi peset itse osastolla. Osastoilla 6–7 saat haltuusi liinavaatteet, joiden pesusta huolehdit itse osastolla olevien pyykkivuorojen mukaisesti. Osastolla 5 pyykinvaihto tapahtuu torstaisin saunotuksen yhteydessä. Vastaanotossa pyykinvaihto tapahtuu tarpeen mukaan.

Vankilassa sinä huolehdit itse oman sellisi siisteydestä. Jokainen siivoaa yhteisissä tiloissa omat jälkensä esimerkiksi ruoanlaiton jälkeen. Jätteet lajitellaan ohjeiden mukaisesti. Henkilökunta opastaa tarkemmin siivousvälineistä, käytännöistä ja työnjaosta yhteisten tilojen siivoamiseen liittyen.

4.2. Ruokahuolto ja laitosmyymälä

Sinulle tarjotaan vankilan puolesta arkisin neljä ateriaa: aamiainen, lounas, päivällinen ja iltapala. Viikonloppuisin ja arkipyhinä sinulle tarjotaan aamiainen, yhdistetty lounas/päivällinen ja iltapala. Iltapala jaetaan päivällisen yhteydessä. Selleissä on jääkaappi, jossa voit säilyttää omia elintarvikkeitasi sekä iltapalatarvikkeita.

Vankilan henkilökunta kysyy sinulta vankilaan saapuessasi, noudatanko jotain erityisruokavaliota ja antavat sinulle lomakkeen täytettäväksi. Ilmoita kuitenkin myös itse heti saavuttuasi vankilaan, jos sinulla on tarve erityisruokavaliolle terveydellisestä syystä, uskonnollisen tai muun perustellun vakaumuksen vuoksi.

Voit ostaa ruokatarvikkeita ja joitakin muita arjessa tarvitsemiä tuotteita vankilan laitosmyymälästä eli kanttiinista. Kanttiniostokset maksetaan Rikosseuraamuslaitoksen maksukortilla (katso oppaan kohta Rahankäyttö). Jos jotain tarvitsemaasi tuotetta ei myydy kanttiinissa, voit kysyä, olisiko sitä mahdollista hankkia niin sanottuina kaupunkioistoina vankilan ulkopuolelta. Osastoilla 1–4 sekä osastoilla 6–7 on mahdollista valmistaa ruokaa laitosmyymälän tarvikkeista omakustanteisesti osastojen aukioloaikana.

4.3. Tupakointi

Tupakointi on kielletty vankilan sisätiloissa. Tupakointi on sallittua päivittäisen ulkoilun aikana, mikäli sinulta ei ole ulkoilua tapauskohtaisesti evätty.

Voit saada nikotiinikorvaustuotteita mahdollisiin vierotusoireisiisi. Saat halutessasi myös tukea tupakoinnin lopettamiseen Vankiterveydenhuollon yksiköstä sekä Rikosseuraamuslaitoksen henkilökunnalta.

Tupakointi vanginkuljetusajoneuvossa ja junaliikenteen vankivaunussa on kielletty. Kiellon vuoksi vankivaunuissa vangeille tarjotaan tarvittava määrä nikotiinikorvaustuotteita.

5. Omaisuuden hallussapito

5.1. Käytössä olevat tavarat

Sinulla saa olla kohtuullinen määrä henkilökohtaista omaisuutta ottaen huomioon muun muassa vankilan säilytystilat, paloturvallisuuden ja tarkastustoiminnan. Jos sinulta kielletään jonkin esineen tai aineen hallussapito, sinulla on oikeus saada asiassa päätös, jossa on oikaisuvaatimusosoitus.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö. Siinä on määritelty omaisuuden hallussapitosäännöt sekä esineet, joita sinulla ei saa olla.

Jos haluat hankkia itsellesi tavaroita vankilan ulkopuolelta, varmista ennen tavaroiden hankkimista saatko ne haltuusi tai säilytettäväksi vankilaan.

Vankilassa laaditaan luettelo omaisuudesta, jonka olet tuonut mukanas. Ne tavarat, joita et saa selliisi, pannaan säilöön ja saat ne lähtiessäsi takaisin. Et saa takaisin tavaroita tai aineita, jotka ovat vaarallisia tai laissa kiellettyjä.

Voit laittaa asiointilomakkeen sellipääteen kautta tai paperisena vankilan vastaanottoon, jos haluat vaihtaa hallussasi olevia tavaroita. Ilmoita asiointilomakkeessa mitä haluat haltuun ja mitä olet palauttamassa vastaanottoon. Vastaanotto hoitaa omaisuuden hallussapitoon liittyviä asioita kerran viikossa viikonloppuisin. Vankilan järjestyssäännöistä

voit tarkistaa mitä asioita vankila ei anna sinulle haltuun. Pyhäselän vankilassa rikosseuraamusesimiehillä on toimivalta hallussapitoa koskevissa asioissa.

5.2. Tavaroiden toimittaminen vankilaan

Tapaamisen yhteydessä tapaajasi voi jättää sinulle vähäisen määrän sellaisia tavaroita, joita sinulla saa olla vankeuden aikana. Näitä ovat esimerkiksi lehdet, vaatteet, henkilökohtaiset käyttöesineet. Jos tapaaja tuo sinulle elintarvikkeita tai tupakkatuotteita, et saa niitä itsellesi. Tapaajasi tuomat tavarat tarkastetaan vankilassa.

Tavarat jätetään vankilan henkilökunnalle vankilan portilla. Kun tapaaja jättää tavarat henkilökunnalle, liitetään niihin lähete. Lähetteeseen kirjoitetaan

- vangin nimi
- tavaroiden tuojan nimi ja
- mitä tavaroita vangille jätetään.

Sinulle voidaan tuoda vähäinen määrä tavaraa vankilan portille arkipäivisin klo 8.00–16.15. Tavaroihin liitetään samanlainen lähete kuin tapaamisten yhteydessä tuotaviin tavaroihin. Tavarat voi myös postittaa vankilaan. Käteistä rahaa emme ota vastaan, ellei kyse ole sakkojen maksamisesta. Mikäli joku toimittaa sinulle käteistä rahaa kirjeitse tai paketin mukana, on sinun vastuullasi hoitaa raha pois vankilasta. Järjestelmämme ei mahdollista käteisen rahan vastaanottoa saapumisen jälkeen.

Vankilan säilytystilat ovat rajalliset, joten kaikkea omaisuuttasi ei voida säilyttää vankilassa. Omaisuutesi, jota ei voida säilyttää vankilassa, lähetetään sinun kustannuksellasi osoittamaasi paikkaan. Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen johtoryhmän linjauksen mukaan, vankilan säilytystiloissa säilytettävän vangin omaisuuden määrä on rajoitettu enintään 1–2 vankilaukulliseen.

5.3. Tavaroiden luovuttaminen poisvietäväksi

Voit luovuttaa tavaroitasi läheisillesi poisvietäväksi vankilasta vankilan vastaanotto-osaston kautta. Mikäli postitat tavaroita pois vankilasta, se tapahtuu omakustanteisesti. Ole yhteydessä vankilan vastaanottoon asian sopimiseksi.

6. Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle

6.1. Puhelimen käyttö

Voit olla puhelimitse yhteydessä vankilan ulkopuolelle, jos yhteydenpitoasi ei ole rajoitettu (lue yhteydenpitorajoituksista lisää kohdasta 2. Tutkintavankeus). Puheaikaa myydään kanttiinissa. Sinulle ei voi soittaa vankilaan, eikä vankila anna puhelimitse tietoja vangeista vankilan ulkopuolelle.

Puhelimen käyttö tapahtuu lähtökohtaisesti omalla kustannuksellasi. Voit kuitenkin soittaa vankilan kustannuksella esimerkiksi

- asianajajallesi,
- vankilan toimintaa valvovalle viranomaiselle,
- tuloiton sekä
- ilmoittaessasi vankilasiirrostasi lähiomaisellesi tai muulle läheisellesi.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö, josta löydät osastokohtaiset puhelimen käyttöajat ja puhelimen käytön määräykset.

6.2. Kirjeet ja postilähetykset

Voit lähettää kirjeitä postin välityksellä, jos yhteydenpitoasi ei ole rajoitettu (lue yhteydenpitorajoituksista lisää kohdasta 2. Tutkintavankeus).

Voit ostaa postimerkkejä ja kirjekuoria kanttiinista. Jätä kirjeposti osaston postilaatikkoon. Jos lähetät postia vankilasta, tulee sinun merkitä kuoreen näkyviin lähettäjän nimi. Jos et halua merkitä nimeäsi näkyviin, sinun tulee antaa lähetys henkilökohtaisesti vankilan henkilökunnalle. Nimeä ei tarvitse merkitä näkyviin kirjeisiin tai postilähetysiin, jotka lähetät valvontaviranomaisille. Postilaatikko tyhjennetään arkipäivisin klo 7:30.

Sinulle voi lähettää postia vankilaan osoitteeseen Paavontie 6, 82201 Hammaslahti.

Lähetykseen tulee merkitä:

- vankilan nimi ja osoite
- vangin nimi
- lähettäjän tiedot.

Vankilan velvollisuus on huolehtia siitä, että vanki voi vastaanottaa postipaketteja. Postipaketin lähettäjän tulee huomioida, että paketti saapuu vankilalle saakka. Näin varmistetaan, että pakettisi tulee perille. Vankilan henkilökunta ei nouda sinulle lähetettyjä paketteja postista, vaan posti toimittaa ne vankilaan.

Huomioi, että sinulle lähetettävien postipakettien vastaanottajan osoitekenttään tulee merkitä tiedot seuraavassa järjestyksessä:

1. Pyhäselän vankila
2. sinun nimesi ja
3. osoitteeksi vankilan osoite.

Kirjeet ja muut postilähetykset voidaan tarkastaa vankilassa. Vankilan toimintaa valvovien viranomaisten ja sinun välisiäsi kirjeitä ei tarkasteta. Asianajajan ja sinun välisiäsi kirjeitä voidaan tarkastaa ainoastaan poikkeuksellisesti.

Jaamme kirjeet arkipäivisin postin saavuttua osastoilla 1–4 sekä 6–7. Vastaanotto-osastolla ja osastolla 5 postit jaetaan viimeistään iltaruuan yhteydessä.

Jos kirjeessäsi tai postilähetyksessäsi on rahaa tai muita esineitä tai aineita, joiden hallussapito on vankilassa kielletty, tulee sinun toimittaa ne välittömästi vankilan henkilökunnalle.

6.3. Sähköpostin vastaanottaminen

Voit vastaanottaa sähköpostia suljettuun vankilaan. Sähköposti lähetetään vankilan vankisähköpostiin: vankiposti.pyhaselka(at)om.fi. Sähköpostiviestin otsikkokenttään kirjoitetaan sinun etu- ja sukunimesi. Viestin tekstikenttään kirjoitetaan lähettäjän oma etu- ja sukunimi, jotta saat tiedon siitä, kuka viestin on lähettänyt.

Tietoturvasyistä järjestelmä poistaa viesteistä kaikki liitetiedostot ja kuvat. Sinulle toimitetaan vain sähköpostiviesti.

Voit myös saada luvan sähköpostiviestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen sellipäätteeltä, jos yhteydenpitoasi ei ole rajoitettu eikä sen käytön katsota aiheuttavan esimerkiksi vaaraa vankilan järjestykselle. Voit saada luvan sähköpostin käyttöön

esimerkiksi virallisten asioiden hoitamiseen. Tällaisia ovat esimerkiksi oikeus- ja sosiaaliasiat.

6.4. Internetin käyttö ja sähköisen asioinnin työasemat

Sähköisen asioinnin (SA) työasemilla voi käyttää rajatusti internetiä ja Skypeä. Internetin käyttöön haetaan lupa erillisellä lupalomakkeella. Pyhäselän vankilassa nämä hoidetaan pääsääntöisesti sellipäätteeltä ja Skype-tapaamiset on korvattu Video Visit -tapaamisilla.

Voit hakea lupaa internetin käyttöön

- toimeentuloon,
- työasioiden,
- koulutusasioiden,
- oikeusasioiden,
- sosiaaliasioiden tai
- asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä syystä tai
- muusta vastaavasta tärkeästä syystä.

Kun haet lupaa internetin käyttöön, sinun pitää perustella internetin käyttö (esimerkiksi laskun maksu verkkopankissa). Internetin käyttöä voidaan valvoa.

Henkilökunta antaa sinulle tarvittaessa lisätietoja asiasta ja opastaa vahvaa sähköistä tunnistautumista vaativien palvelujen käyttöön. Näitä ovat esimerkiksi monet viranomaisten asiointipalvelut, kuten Kela tai Vero. Erityistyöntekijöiden kautta ei ole mahdollista hoitaa sähköistä tunnistautumista vaativaa asiointia, vaan se toteutetaan myönteisen lupapäätöksen jälkeen asunto-osastolla. Osaa sähköisistä palveluista voi hyödyntää myös rangaistusajan suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen esimerkiksi kuntoutumisessa ja opiskelussa. SA-työasemien Portti-avaussivulta <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/portti.html> löydät linkkejä näihin sähköisiin palveluihin teemoittain.

Sähköisten palveluiden käyttömahdollisuuksista ja toiminnoista voit lukea lisää Sähköiset palvelut -kohdassa. Videoyhteyden kautta järjestettävistä tapaamisista (Skype tai VideoVisit) on tietoa Tapaamiset-kohdan alla.

7. Ansiot ja rahankäyttö

7.1. Ansiot

Sinulle maksetaan verotonta toimintarahaa, jos osallistut vankilassa työtoimintaan, koulutukseen tai kuntoutukseen. Toimintaraha on 3,01 euroa tai 4,62 euroa toimintapäivältä. Toimintarahaa maksetaan aluksi yleensä alimman toimintarahaluokan mukaan.

Vankeusrangaistuksessa toimintarahaluokkaan vaikuttavat rangaistusajan suunnitelmassasi asetettujen tavoitteiden toteutumisen lisäksi se, kuinka pitkään ja säännöllisesti olet osallistunut toimintaan. Jos olet tutkintavanki, toimintarahaluokkasi arvioidaan ensisijaisesti toimintaan osallistumisen keston ja säännöllisyyden perusteella.

Toimintaraha voidaan jättää kokonaan tai osittain maksamatta, jos saat toimintaasi taloudellista tukea joltain muulta viranomaiselta (esimerkiksi opintorahaa) tai jos se ei jostain muusta siihen rinnastettavasta syystä ole tarpeen.

Toimintarahan lisäksi sinulle maksetaan käyttörahaa 1,60 euroa jokaiselta rangaistukseksi luettavalta päivältä. Päiviin lasketaan myös viikonloput.

Sinulle voidaan maksaa vankilaan saapuessasi käyttörahaa etukäteen 14 päivältä välttämättömiä hankintoja varten. Maksettu ennakko vähennetään sinulle myöhemmin maksettavista käyttörahoista.

7.2. Rahankäyttö

Vankilassa saat käyttöösi Visa-pohjaisen prepaid-maksukortin. Henkilökunta säilyttää käyttöösi annettavaa maksukorttia. Korttia käytetään henkilökohtaisen PIN-koodin avulla.

Maksukortilla voit tehdä ostoksia vankilan kanttiinissa. Maksukortti käy myös vankilan ulkopuolella kaupoissa, kahviloissa ja junissa eli kaikissa paikoissa, joissa sirullisella maksukortilla maksaminen on mahdollista. Sillä voi myös nostaa rahaa Suomessa pankkiautomaatista maksimissaan 200 euroa kuukaudessa. Maksukortissa ei ole lähimaksuominaisuutta eikä sillä voi tehdä nettiostoja. Voit kääntyä henkilökunnan puoleen maksukortin käyttöön liittyvissä asioissa.

Saapuessasi vankilaan voidaan mukanas olevaa käteistä rahaa ladata vankilan maksukortillesi vain yhden kerran tuomion aikana (maksimissaan 500 euroa). Rikosseuraamuslaitos maksaa kaikki saamasi etuudet maksukortillesi.

Läheisesi eivät voi siirtää rahaa suoraan käyttöösi annetun maksukortin tilille. Rahat voi siirtää Rikosseuraamuslaitoksen tulotilille, josta ne siirretään maksukorttisi tilille. Sinun tulee itse huolehtia, että rahan siirtäjällä on tiedossa Rikosseuraamuslaitoksen tulotilin tiedot. Löydät ohjeet rahan siirtämiseen Rikosseuraamus.fi-sivustolta.

Ota yhteys vankilan henkilökuntaan, jos haluat itse lähettää rahaa tai maksaa laskuja.

8. Tapaamiset

Voit tavata vieraita, esimerkiksi läheisiäsi ja muita tuttaviasi, jos yhteydenpitoasi ei ole rajoitettu.

Eri tapaamismuotoja ovat

- valvottu tapaaminen
- valvoton tapaaminen
- lapsen tapaaminen
- asiamiehen tapaaminen
- vankien välinen valvottu tapaaminen.

Myös videoyhteyden (Skype ja VideoVisit) kautta järjestettävä tapaaminen on mahdollinen.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö. Järjestyssäännössä kerrotaan tarkemmin tapaamisajat, niiden kesto, tapaamisiin liittyvät ehdot ja ohjeet tapaamisten hakemiseen.

Muista hakea tapaamista ajoissa, jotta tapaamisjärjestelyt ehditään toteuttaa.

Pyhäselän vankilassa on erilliset perhetapaamistilat. Voit ostaa kanttiinista omakustanteisesti tarjottavaa perhetapaamiseen kanttiinimyymälän ollessa auki. Henkilökunta säilyttää nämä elintarvikkeet ja luovuttaa ne sinulle perhetapaamiseen mennessä.

Ajoittain järjestetään perheleirejä. Näistä vankila tiedottaa erikseen. Tutkintavangit eivät voi osallistua perheleireille.

Alle 18-vuotiaiden tapaamiset

Alaikäinen tapaaja voi tulla vankilaan tapaamaan muita kuin omaa vanhempaansa vain huoltajansa luvalla. 15 vuotta täyttänyt tapaaja voi tavata lähiomaistaan ilman huoltajan suostumusta, jos huoltaja ei ole nimenomaisesti ilmoittanut vastustavansa tapaamista. Jos alaikäinen tapaaja on otettu huostaan, luvan tapaamiselle antaa lastensuojeluviranomainen.

Alle 15-vuotiaasta tapaajaa ei yleensä päästetä vankilaan ilman saattajaa.

Alle 15-vuotiaan lapsen valvottuun lapsitapaamiseen voi osallistua lapsen ja saattajan lisäksi myös muita tapaajia. Saat kuitenkin koskettaa tapaamisen aikana vain lasta.

9. Poistumisluvat

Sinulle voidaan myöntää lupa poistua vankilasta lyhyeksi aikaa. Tätä kutsutaan poistumisluvaksi.

Jos olet suorittamassa vankeusrangaistusta, poistumislupa voidaan myöntää rangaistusajan pituuden (RP), tärkeän syyn (TS) tai erittäin tärkeän syyn (ETS) perusteella. Tutkintavangille voidaan myöntää poistumislupa vain erittäin tärkeän syyn (ETS) perusteella. Tutkintavangille voidaan myös myöntää lyhyt saatettu poistumislupa kiireellisen ja välttämättömän asian hoitamiseksi.

Hae poistumislupaa kirjallisesti hakemuksella. Hakemus löytyy sellipäätteeltä ja paperisena. Toimita poistumislupahakemus ja sen liitteet osaston henkilökunnalle tai sellipäätteen välityksellä.

Poistumisluvasta päättää vankilan yksikönpäällikkö tai apulaisjohtaja. Joissain tapauksissa poistumisluvista päättää Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja. Poistumislupa voidaan myöntää myös saatettuna.

Jätä poistumislupahakemuksesi hyvissä ajoin, jotta se ehditään käsitellä.

9.1. Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella (RP)

Voit saada poistumisluvan rangaistusajan pituuden perusteella, jos

- luvan myöntäminen edistää rangaistusajan suunnitelmasi toteutumista,
- poistumisluvan ehtojen noudattamista voidaan pitää todennäköisenä ja
- sitoudut päihteettömyyden valvontaan ja muuhun tarpeelliseen valvontaan.

Sinulle voidaan myöntää poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella, kun poistumislupa-aikasi on alkanut. Poistumisluvan ajankohtaa voidaan aikaistaa, jos olet huolellisesti noudattanut rangaistusajan suunnitelmaa. Tällöin poistumislupa voidaan myöntää joko suunnitelman toteuttamiseksi tai yksittäisessä tapauksessa yhteyksiesi säilymiseksi, toimintakykyä ylläpitämiseksi tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Sinulle voidaan myöntää poistumislupia rangaistusajan pituuden perusteella korkeintaan kolme vuorokautta kahden kuukauden aikana.

9.2. Poistumislupa tärkeästä syystä (TS)

Poistumislupa voidaan myöntää myös tärkeästä syystä. Tärkeä syy voi olla esimerkiksi perheeseen liittyvä tai työ-, koulutus-, sosiaali- ja asuntoasioiden sekä toimeentuloon ja terveydenhoitoon liittyvien asioiden hoitamista.

Poistumislupa myönnetään vain siksi ajaksi, jota kyseisen asian hoitaminen välttämättä vaatii.

9.3. Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä (ETS)

Erittäin tärkeä syy voi olla lähiomaisen tai muun läheisen vakava sairaus, hautajaiset tai muu vastaava syy.

Poistumislupa myönnetään vain siksi ajaksi, jota kyseisen asian hoitaminen välttämättä vaatii.

10. Toimintaan osallistuminen

Jos olet suorittamassa vankeusrangaistusta, sinun tulee osallistua työ- ja toiminta-aikana vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan. Sinut sijoitetaan toimintaan ottaen huomioon muun muassa rangaistusajan suunnitelmasi. Toiminta voi olla työtoimintaa, koulutusta tai kuntouttavaa toimintaa, esimerkiksi ohjelmatoimintaa tai yksilötyötä. Sinut voidaan vapauttaa toimintavelvollisuudesta terveydentilasi, toimintakykysi tai ikäsi perusteella.

Jos olet tutkintavanki, osallistuminen työhön ja muuhun toimintaan on vapaaehtoista. Jos haluat osallistua toimintaan, se pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan. Sinulle ei kuitenkaan voida antaa lupaa siviilityöhön, opintoihin tai muuhun sijoitukseen vankilan ulkopuolelle tai ulkopuoliseen laitokseen.

Henkilökunta opastaa sinua kaikkien vankilan palveluiden käytössä.

10.1. Työtoiminta

Pyhäselän vankilassa on mahdollisuus osallistua työtoimintaan seuraavissa toimipisteissä:

- siivoustyöt osastoilla ja yleisissä tiloissa
- pesula
- Erilaiset Puolustusvoimien tekstiilien lajittelu- ja korjaustyöt
- kiinteistöhuoltotehtävät.

Työtoimintaan hakeutuminen tapahtuu ottamalla yhteyttä omaan vastuuvirkamieheen tai lähettämällä asiointilomake kyseistä työtoimintaa ohjaavalle ohjaajalle. Ohjaaja haastattelee sinut ennen työtoiminnan aloittamista ja kertoo tarkemmin kyseisistä tehtävistä. Sinulle tehdään toimintapäätös ja päätös toimintarahasta. Ohjaaja perehdyttää sinut työtoiminnan tehtäviin sekä toimintaan liittyviin asioihin.

Sinulle voidaan antaa lupa tehdä omaan lukuusi vankilassa sellaista työtä, joka soveltuu vankilassa tehtäväksi. Tätä kutsutaan omaksi työksi. Tällainen oma työ voi olla esimerkiksi käänös- ja käsitöitä. Voit tehdä omaa työtä sen laadun mukaan myös sellissä. Sinulle voidaan myös antaa ilmaiseksi käyttöön vankilan työvälineitä.

10.2. Opiskelu

Jos suoritat vankeusrangaistusta, voit opiskella vankilassa. Pyhäselän vankiolassa voit suorittaa peruskoulu- ja lukio-opintoja sekä osallistua tutkintoon valmentaviin opintoihin (Tuva-opinnot).

Pyhäselän vankilassa on mahdollista opiskella lähiopetuksessa peruskoulussa, TUVA-koulutuksessa ja lukiossa. Lähiopetusta ei ole tarjolla kaikille osastoille, vaan sen saatavuus määräytyy osastosijoituksen ja toiminnan järjestämisen perusteella. Opintoja voidaan suorittaa myös selliopiskeluna.

Pyhäselän vankilassa TUVA-koulutusta järjestää Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU. TUVA-koulutuksen tavoitteena on antaa valmiuksia ammatilliseen koulutukseen ja tutkinnon suorittamiseen. Tässä koulutuksessa harjoitellaan esimerkiksi opiskeluvaikeuksia sekä arkielämän- ja kädentaitoja. TUVA-koulutukseen haetaan lähettämällä asiointilomake opinnoista vastaavalle opinto-ohjaajalle.

Ilmoitustauluilla on tietoa myös muiden vankiloiden järjestämistä kursseista ja koulutuksista. Kaikista opiskeluun liittyvistä asioista saat lisätietoa opinto-ohjaajalta.

10.3. Kuntouttava toiminta

Pyhäselän vankilassa on tarjolla kuntouttavaa toimintaa yksilö- ja ryhmämuotoisena.

Pyhäselän vankilassa työskentelee kuntoutuksen ja muiden toimintojen henkilökuntaa:

- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- opinto-ohjaaja
- päihdetyön erityisohjaaja
- pastori
- liikunnanohjaaja
- erityisohjaaja.

Näihin virkamiehiin voit ottaa yhteyttä sähköisellä tai paperisella asiointilomakkeella.

Pyhäselän vankilassa on mahdollista osallistua mm. seuraaviin toimintaohjelmiin:

- Rikosseuraamuslaitoksen motivoivat keskustelut (RMK)

- Suuttumuksen hallinta (SuHa)
- Ajattelutaitoja työpaikalle – ohjelma
- Uusi Suunta -ohjelma (US)
- PREDOV-ohjelma
- Antiriippuvuudet

Seuraa osaston tai sellipäätteen ilmoitustaulua. Sieltä löydät ajankohtaista tietoa toimintaohjelmista ja muusta toiminnasta. Toimintaohjelmiin haetaan erityisohjaajien kautta, ja heiltä saat myös lisätietoa ohjelmista. Pyhäselän vankilassa tuetaan myös järjestäytyneestä rikollisuudesta irtautumiseen. Voit keskustella asiasta vastuuvirkamiehen tai erityisohjaajan kanssa.

Pyhäselän vankilassa on mahdollista saada tietoa ja tukea nepsyhaasteisiin. Ajoittain järjestetään myös muita kursseja ja toimintaohjelmia.

Näistä kursseista ja muista tapahtumista tiedotetaan sellipäätteen kautta tai osaston ilmoitustaululla.

10.4. Sähköiset palvelut

Rangaistusajan suunnitelmaa voi edistää myös käyttämällä sähköisiä palveluita. Sähköisen asioinnin -työasemien (SA) käytöstä on kerrottu kohdassa Internetin käyttö ja sähköiset palvelut. Pyhäselän vankilassa sähköinen asiointi hoidetaan pääsääntöisesti sellipäätteeltä. Sosiaalityöntekijän kautta on mahdollista olla yhteydessä Kelan etäasiointipalveluun videoitse. Tämä ei edellytä sähköistä tunnistautumista.

10.5. Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräajaksi

Sinut voidaan rangaistusajan suunnitelman toteutuminen huomioon ottaen vapauttaa osallistumisvelvollisuudesta kahdeksi arkipäiväksi jokaista kalenterikuukautta kohden, jos osallistut toimintaan säännöllisesti.

Jos sinua syytetään rikoksesta, annetaan sinulle tarpeellinen vapautus osallistumisvelvollisuudesta puolustuksen valmistelemiseksi. Sinut voidaan vapauttaa osallistumisvelvollisuudesta myös muusta tärkeästä syystä tai määräaikaisen työkyvyttömyyden takia.

11. Vapaa-aika

11.1. Vapaa-ajan toiminta

Voit osallistua vapaa-ajallasi vankilassa järjestettävään vapaa-ajan toimintaan vankilan päiväjärjestyksen ja tarjonnan mukaisesti. Jos haluat osallistua vapaa-ajan toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen, voit keskustella asiasta niistä vastaavan vankilan virkamiehen kanssa.

Pyhäselän vankilassa on mahdollisuus käydä vapaa-aikana musiikkihuoneessa, kuntosalilla ja liikuntasalissa päiväjärjestyksen mukaisina aikoina. Mahdollisista muista tapahtumista vankila tiedottaa erikseen. Saat ajankohtaista tietoa vapaa-ajan toiminnoista osastosi ilmoitustaululta ja päiväjärjestyksestä.

Pyhäselän vankilassa työskentelee liikunnanohjaaja. Voit olla häneen yhteydessä asiointilomakkeella.

11.2. Kirjasto

Sinulla on mahdollisuus käyttää vankilan kirjastoa ja hyödyntää yleisiä kirjastopalveluita. Löydät osastosi päiväjärjestyksestä tiedon siitä, koska voit käyttää kirjastoa.

Pyhäselän vankilassa on mahdollisuus käyttää yleisten kirjastojen palveluita esimerkiksi kaukolainojen muodossa. Lisäksi käytössä on Celia E- ja äänikirjapalvelu osastoilla, joilla on sellipäätteet.

11.3. Hengellinen toiminta

Vankilassa voit osallistua jumalanpalveluksiin ja muihin hengellisiin tilaisuuksiin sekä pitää yhteyttä oman uskontokuntasi edustajaan.

Vankilan hengellisestä työstä vastaa vankilapastori. Saat häneen yhteyden asiointilomakkeella. Voit varata vankilapastorilta henkilökohtaisen ja luottamuksellisen keskusteluajan. Hän auttaa myös esimerkiksi aikuisrippikouluun sekä kirkollisiin toimituksiin, kuten kasteeseen, avioliittoon vihkimiseen ja hautajaisiin liittyvissä asioissa. Tarvittaessa vankilapastori auttaa yhteyden järjestämisessä oman uskontokuntasi edustajaan.

Jumalanpalveluksia ja muita hengellisiä tilaisuuksia järjestetään säännöllisesti vankilan eri asuinosa-alueille. Tilaisuuksista tiedotetaan erikseen.

Jos sinut pidetään erillään muista vangeista, voit sopia mahdollisuudesta osallistua yksityiseen rukoushetkeen tai ehtoollisen viettoon.

12. Terveystenhoito

Vankiterveydenhuollon yksikkö (VTH) on Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) alainen ja sen tehtävä on järjestää vankien terveyspalvelut.

Vankiterveydenhuollolla on vankilassa poliklinikka, jossa voit hoitaa terveytesi liittyviä asioita. Poliklinikan kautta voit varata ajan lääkärille ja hammaslääkärille. Sairaanhoidaja on paikalla arkipäivisin. Voit ottaa yhteyttä poliklinikalle myös mielenterveysasioissa.

Vankiterveydenhuollolle toimittamien asiakirjojen ja tietojen luottamuksellisuus turvataan henkilökohtaisella sellipääteasioinnilla. VTH tarjoaa myös mahdollisuuden yhteydenottoon kirjokuvilla.

Sinut siirretään tilapäisesti hoitoon tai tutkimukseen vankilan ulkopuolelle, jos sairauttasi tai vammaasi ei voida hoitaa vankiterveydenhuollon puitteissa. Sinua valvotaan vankilan henkilökunnan toimesta, kun olet vankilan ulkopuolella.

Sinun tulee ottaa sinulle annetut lääkkeet lääkärin ohjeiden mukaan. Lääkkeet säilytetään dosetissa. Palauta syömättä jääneet lääkkeet dosetin mukana.

Äkillisissä terveyteen liittyvissä ongelmissa ota yhteyttä vankilan henkilökuntaan.

13. Käyttäytyminen vankilassa

Vankeutta ja tutkintavankeutta säätelevät monet normit. Siksi sinun on syytä tutustua vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin. Tarkempia ohjeita ja määräyksiä on vankilan järjestyssäännössä, jota sinun myös tulee noudattaa.

Sinun on käyttäydyttävä asiallisesti henkilökuntaa, toisia vankeja ja muita henkilöitä kohtaan. Sinun on myös noudatettava henkilökunnan ohjeita ja käskyjä.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitorangaistus

- vankeuslain,
- tutkintavankeuslain tai niitä koskevan asetuksen, tai
- Rikosseuraamuslaitoksen määräyksen rikkomisesta.

Kurinpitorangaistus voidaan määrätä myös, jos rikot järjestyssääntöä, jossa on mainittu, että rikkomuksesta voi seurata kurinpitorangaistus. Kurinpitorangaistus voidaan määrätä myös, jos et noudata henkilökunnan kehotusta tai käskyä, joka on annettu vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitorangaistus myös, jos syyllistyt vankilassa tai Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Tällaisia rikoksia voivat olla esimerkiksi

- huumausaineen käyttörikos
- haitanteko virkamiehelle
- virkamiehen vastustaminen
- karkaaminen tai sen yritys
- lievä pahoinpitely
- pahoinpitely tai sen yritys
- lievä vahingonteko
- vahingonteko
- laiton uhkaus
- vangin varustautuminen aseella.

Jos aiheutat tahallisesti tai huolimattomuudesta vankilalle vahingon (esimeriksi kadonneet tai rikkoutuneet laitteet), olet velvollinen korvaamaan sen. Asia ratkaistaan viime kädessä tuomioistuimessa.

14. Oikeus kannella ja vaatia oikaisua

14.1. Kanteleminen

Voit kirjoittaa kantelun laillisuusvalvojalle, jos koet, että sinua on kohdeltu epäasiallisesti tai epäilet, että viranomainen tai virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan. Voit myös halutessasi saattaa kokemiasi epäkohtia esimerkiksi vankilan yksikönpäällikön tietoon. Voit olla yhteydessä yksikönpäällikköön asiointilomakkeen välityksellä.

Ongelma- ja ristiriitatilanteissa keskustele asiasta ensisijaisesti henkilökunnan kanssa. Keskusteleminen henkilökunnan kanssa on yleensä nopein tapa selvittää asia.

Kantelu tehdään kirjallisesti ja sen tekeminen on maksutonta. Voit kirjoittaa kantelun vapaamuotoisesti omalla äidinkielelläsi.

Kantelua ei tutkita, jos tarkasteltava asia on tapahtunut yli kaksi vuotta sitten. Tästä voidaan poiketa vain erityisestä syystä.

14.2. Kantelun sisältö

Kantelussa on yksilöitävä, mihin Rikosseuraamuslaitoksen tai virkamiehen toimintaan tai laiminlyöntiin arvostelusi kohdistuu.

Esitä kantelussa käsityksesi siitä, millä perusteilla pidät Rikosseuraamuslaitoksen tai virkamiehen menettelyä virheellisenä.

Kantelussa tulisi mahdollisuuksien mukaan esittää, milloin arvostelun kohteena olevan menettelyn tai laiminlyönnin on tapahtunut.

Kantelussa olisi hyvä ilmoittaa, onko samaa asiaa koskeva kantelu vireillä muualla. Ilmoita lisäksi nimesi ja yhteystietosi.

14.3. Kantelun lähettäminen laillisuusvalvontaviranomaiselle

Rikosseuraamuslaitoksen, sen yksiköiden ja virkamiesten toiminnan lainmukaisuutta valvotaan Rikosseuraamuslaitoksessa sisäisellä valvonnalla. Sisäisestä valvonnasta vastaa Rikosseuraamuslaitoksen oikeusyksikkö.

Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa valvoo muun muassa eduskunnan apulaisoikeusasiamies. Voit kannella samasta asiasta useammalle laillisuusvalvontaviranomaiselle, mutta kantelu tutkitaan lähtökohtaisesti vain siinä viranomaisessa, jossa se on tullut ensimmäiseksi vireille.

Listan vankiloiden toimintaa valvovista viranomaisista löydät esimerkiksi osastosi ilmoitustaululta. Voit postittaa kantelukirjeesi itse suoraan laillisuusvalvontaviranomaiselle tai pyytää vankilan henkilökuntaa lähettämään kantelukirjeesi puolestasi. Osastollasi tai muutoin saatavillasi on kantelun laatimiseksi esimerkiksi kirjepaperia sekä vankilan tarjoamia kirjekuoria, joihin voit sulkea luottamuksellisesti valvontaviranomaiselle tarkoittamasi kirjeen. Voit jättää sen vankilassa lähtökohtaisesti vankilan kustannuksella eteenpäin toimitettavaksi taikka postittaa sen halutessasi itse. Voit hakea sähköpostinkäyttölupaa ollaksesi yhteydessä haluamaasi laillisuusvalvontaviranomaiseen.

Kantelumenettelyssä ei pääsääntöisesti käsitellä niitä päätöksiä, joihin voit hakea muutosta oikaisuvaatimuksella. Kanteluprosessissa voidaan kuitenkin tutkia asian menettelyllisiä seikkoja, kuten esimerkiksi sitä, onko oikeutesi muutoksenhakuun toteutunut.

Rikosseuraamuslaitos ei voi tutkia terveyden- tai sairaanhoitoa koskevia kanteluasioita. Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämän ja tuottaman vankien terveyden- ja sairaanhoidon lainmukaisuutta valvoo Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

14.4. Oikaisuvaatimukset ja valittaminen hallinto-oikeuteen

Oikaisuvaatimus on ensisijainen oikeussuoja- ja muutoksenhakukeino. Eri seuraamuksia koskevissa laeissa on lueteltu ne Rikosseuraamuslaitoksen päätökset, joihin saa vaatia oikaisua. Nämä säädökset ovat:

- vankeuslaki 20 luku 1 §
- tutkintavankeuslaki 15 luku 1 §
- laki valvotusta koevapaudesta 40 §
- laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta 14 luku 86 §.

Päätökseen, johon saa hakea oikaisua, liitetään oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimusosoituksessa on ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa siitä, kun sait päätöksen tiedoksi.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen itse oikaisuvaatimusosoituksen mukaiselle asian ratkaisijalle esimerkiksi kirjeenä tai sähköpostilla. Sen lisäksi, että voit itse toimittaa oikaisuvaatimuksesi oikaisuvaatimusosoituksen mukaiselle asian ratkaisijalle, voit antaa sen määräajan sisällä myös vankilan yksikönpäällikölle edelleen toimitettavaksi sisäpostin kautta.

Jos postitat oikaisuvaatimukseksi itse, huomioithan, että lähetys tapahtuu omalla vastuullasi. Pääsääntöisesti kirjeposti on toimitettava perille 4–5 arkipäivässä jättöpäivästä lukien. On mahdollista, että postin kulusta ja sen mahdollisista viiveistä johtuen itse postittamasi oikaisuvaatimus ei saavu seitsemän päivän määräajassa oikaisuvaatimusasian ratkaisijalle, jolloin oikaisuvaatimustasi ei voida tutkia.

Jos et ole tyytyväinen oikaisumenettelyssä saamaasi päätökseen, voit valittaa siitä Helsingin hallinto-oikeuteen. Ohjeet valituksen tekemiseen ovat saamasi päätöksen liitteenä olevassa valitusosoituksessa. Voit toimittaa valituksen hallinto-oikeudelle esimerkiksi postitse tai asiamiehesi välityksellä. Voit myös antaa sen valitusajan sisällä vankilan yksikönpäällikölle, joka toimittaa valituksesi viipymättä eteenpäin tuomioistuimelle. Vankilalla on velvollisuus toimittaa vangin antama valitus viipymättä tuomioistuimeen. Viipymättömyys tarkoittaa sitä, että ainakin vangin kiireelliseksi katsoma asia tulisi toimittaa eteenpäin sähköisesti.

15. Henkilökunta ja asiointi

Kaikissa kysymyksissä voit aina kääntyä vastuuvirkamiehesi tai muun vankilan henkilökunnan puoleen.

Vankilassa työskentelee ja vierailee myös paljon vankilan ulkopuolisia toimijoita, joiden kanssa voit keskustella ja osallistua heidän järjestämään monipuoliseen kuntouttavaan toimintaan. Vankilan henkilökunnan ulkopuolisista toimijoista saat lisätietoa osastosi ilmoitustaululta sekä henkilökunnalta.

Pyhäselän vankilassa on yksikönpäällikkö ja kaksi apulaisjohtajaa. Vankilan osastoiden päivittäisestä toiminnasta vastaa valvontahenkilökunta, johon kuuluu rikosseuraamusesimiehiä, rikosseuraamustyöntekijöitä sekä vartijoita. Työliikkeellä työskentelee ohjaajia, joihin voit olla yhteydessä työtoimintaan liittyvissä asioissa. Lisäksi vankilassa työskentelee taloushuollon työnjohtaja, assistentti ja erityishenkilöstöä. Erityishenkilöstöön kuuluu päihdetyön- ja hengellisen työn erityisohjaajat, sosiaalityöntekijä, opinto-ohjaaja, psykologi sekä liikunnanohjaaja.

Sellipäätteeltä löydät listan vankilan henkilökunnasta, joihin voit olla yhteydessä asioimislomakkeella. Sinulle varataan aika ja se ilmoitetaan sinulle sellipäätteellä. Ilman ajanvarausta tapaamiset eivät onnistu. Akuuteissa tilanteissa keskustele välittömästi osaston henkilökunnan kanssa, ja he ovat yhteydessä erityishenkilöstöön.